

250 éve született Friedrich Hölderlin

Hudy Árpád fordításai

A leszálló estben magányos sétára indultam az ismeretlen sváb kisvárosban. Gondolatokba merülve vágtam át egy elhagyatott, ódon téren. Arra eszméltem, hogy mives kőkút áll előttem, peremén gótbetűs írással. „Es schwinden, es fallen die leidenden Menschen...”, sillabizáltam ki a sűrűsödő homályban, s belém vilant: Hölderlin városában járok.

Az emberi sors dala

A Neckar menti, festői Nürtingen nem a költő szülővárosa, de itt telt gyerekkora, itt járt iskolába, s itt, egy folyóparti ház toronyszobájában élte le életének második, tudata számára már homályba vesző felét. A világszerte virágzó Hölderlin-kultusz fővárosa Nürtingen, ennek megkapó bizonyítéka az emlékkút is. Kerek kávjára a költő legemblematikusabb versének legtragikusabb sorait, a *Hyperion sorsdala* utolsó szakaszát vésték.

A költeményről máig nem tudták megállapítani, hogy lírai régénye részeként írta-e Hölderlin, vagy már előbb, s csupán beillesztette a műbe a címadó főhős énekeként, amint az egy hajóra vár a tenger partján. Alig hal el a földi lét nyomorúságát panaszoló dal, és hírnök érkezik Hyperion szerelmének halálhírével.

Legősibb, elévülhetetlen toposza a költészetnek – általában a művészetnek – az isteni, szellemi világ örökkévalósága, időtlen boldogsága és az emberi mulandóság, boldogtalanság közti, áthidalhatatlan szakadék. Korokon, kultúrákon át gondolati és esztétikai remekművek sorát ihlette ez a legalapvetőbb egziszten-

ciális élmény, de leghitelesebb megfogalmazója, leghatásosabb kifejezője kétségtelenül Hölderlin éteri magasságokba emelkedő költészete.

Hyperion sorsdala

*Ti jártok a fényben fönn,
Puha pályákon, boldog géniuszok!
Tündöklő isteni szél
Érint lágyan
Benneteket, mint művésznő
Ujjai szent húrt.*

*Sorstalanul, mint aluvó kiseded,
Lélegzenek az égiek;
Szellemük
Szerény bimbóban
Szúzen őrzött,
Örök virág,
És a szemük boldog látás
Néma, időtlen
Ragyogásban.*

*De nekünk kiszabva
Sehol sem lelni nyugalmat,
Csak tűnik, csak hullik
A szenvedő ember,
Vakon verődve
Percről a percre,
Mint víz a kövekről
Kövekre csapódik,
A bizonytalanba alá.*

Hyperions Schicksalslied

*Ihr wandelt droben im Licht
Auf weichem Boden, selige Genien!
Glänzende Götterlüfte
Rühren euch leicht,
Wie die Finger der Künstlerin
Heilige Saiten.*

*Schicksallos, wie der schlafende
Säugling, atmen die Himmlischen;
Keusch bewahrt
In bescheidener Knospe,
Blühet ewig
Ihnen der Geist,
Und die seligen Augen
Blicken in stiller
Ewiger Klarheit.*

*Doch uns ist gegeben,
Auf keiner Stätte zu ruhn,
Es schwinden, es fallen
Die leidenden Menschen
Blindlings von einer
Stunde zur andern,
Wie Wasser von Klippe
Zu Klippe geworfen,
Jahrlang ins Ungewisse hinab.*